

T A R T U
KUTSEHARIDUSKESKUS
HEADE TEGUDE KOOL

Kutsekooli õpilane ja väärtused

Väärtuskasvatuse võimalused kutsehariduses

Piret Hion ja Eda Anton

4. detsember 2009

21. sajand

- Väärtused tekivad/arenevad vaid siis, kui miski puudutab “mina”
- Väärtused kui sotsiaalne konstrukt: “klikkiv” elulaad – ei ulatu üksteiseni, ei puuduta...
- 21. sajand vajab enda tundmist, enda väärtustamist, ennastjuhtivust, elurõõmu, sallivust, märkajaid, hoolijaid
- Hoolivus – bioloogiline instinkt, aluseks empaatiavõime. Empaatia – edu alus?
- Linnastunud keskkonnas taandarenenud

Millised kolm oskust või omadust on kõige tähtsamad elus hakkama saamiseks? (%) 2009

• Suhtlemisoskus	17	• Õppimisvõime	2
• Iseiseisvus	17	• Probleemide lahendamise oskus	2
• Kohusetundlikkus	9	• Sihikindlus	2
• Töökus	4	• Julgus	5
• Positiivne ellusuhtumine	13	• Meeskonnatöö	4
• Pealehakkamine	2	• Loovus	3
• Enesekindlus	5	• Õnn, raha	0,4
• Ausus	4		
• Sõbralikkus/sallivus	2		
• Oskus kasutada õpitut teadmisi	3		
• Tahtejõud	2		
• Teotahe	4		

Ei märgitud

– **Ettevõtlikkus**

– **Tarkus**

– **Abivalmidus**

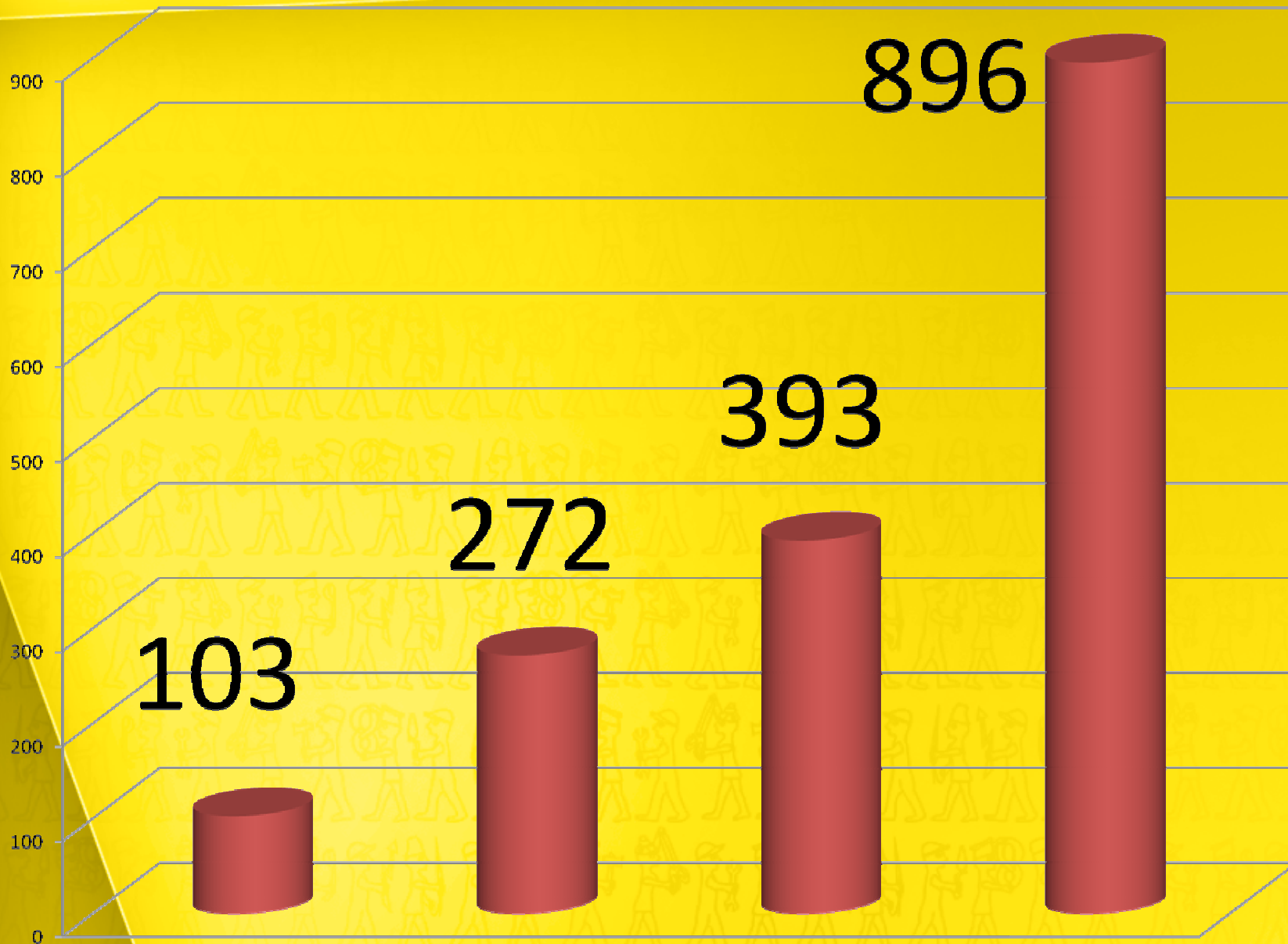
Väärtused klassiruumis

- Mida 15-19-aastased täna väärtustavad?
- Mida kutsekooli tulnud õpilane vajab?
- Mida eeldab 21. sajandi ühiskond meie kooli lõpetajalt?
- Kuidas need ettekujutused tekivad õpetajal?
- Kuidas need ettekujutused tekivad õpilasel?
- Milline on visiooni ja tegelikkuse vahekord?

Õpilane väärtuskasvatuse keskmes

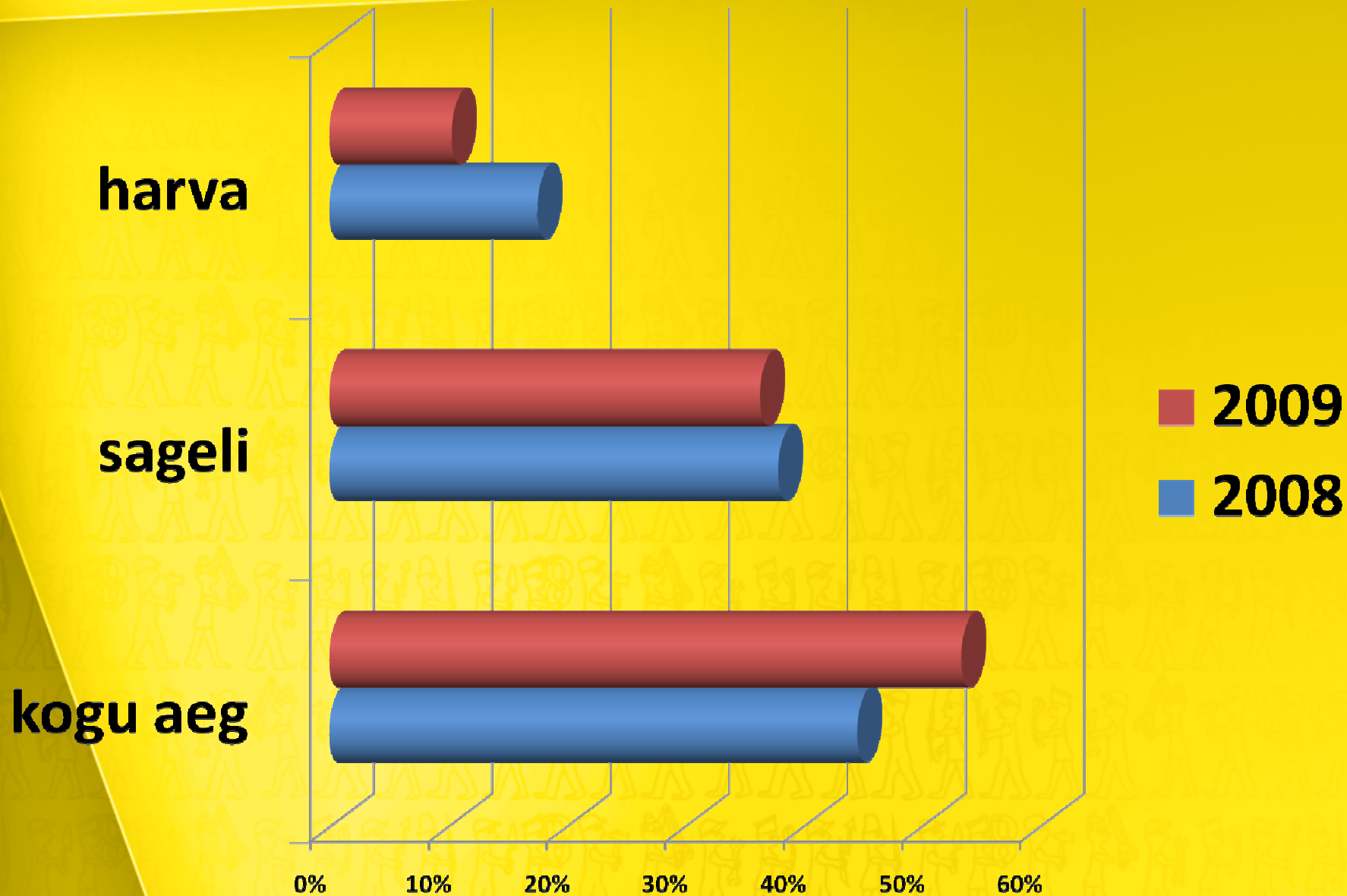
- Väärtustada ja hinnata iseennast, teisi ja ümbritsevat – lihtne sõnum.
- Suhe ümbritsevasse, nii elusasse kui elutusse, algab igaühel iseendast.
- Isiksuse arendamine, oma “mina” teadvustamine ja väärtustamine
- Õpioskused = elukestev õpe, areng, ennastjuhtivus, edu, tasakaal
- Sotsiaalsed oskused (grupiprotsessid, empaatia arendamine, kaasava hariduse põhimõtted)

Õpioskuste õppijaid 2006-2009

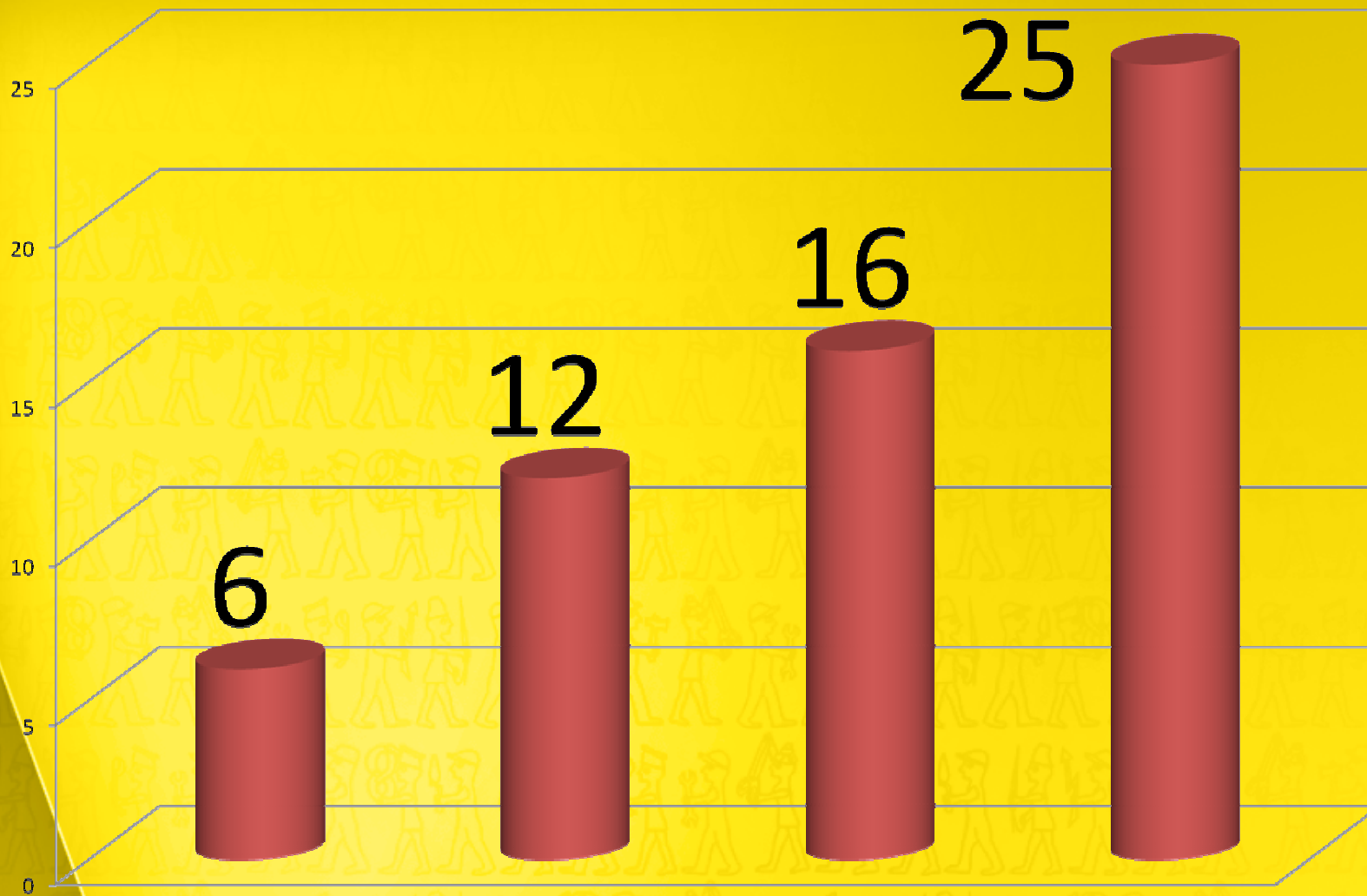
- **“Valge lehe” printsiip, eduelamuse andmine. Koolirõõm. Isiksuse areng. Haritus.**
- **Ehitame tugevustele: tunnustame, kiidame positiivset.**
- **Õpetaja sõnum õpilasele: Ma tahan, et Sul läheks hästi!**
- **“Oluline on õpilaste mõistmine, mis võimaldab paremini respektierida nende väärikust, aidata neil arendada enesekindlust ja tegeleda õpiraskustega.” – Peter Senge, “Õppiv kool”**
- **“Me oleme nii suured kui see, millele me pühendume. – Prof. Tõnu Lehtsaar**

Meie grupis on sõbralik õhkkond

Õpioskuste õpetajaid 2006-2009

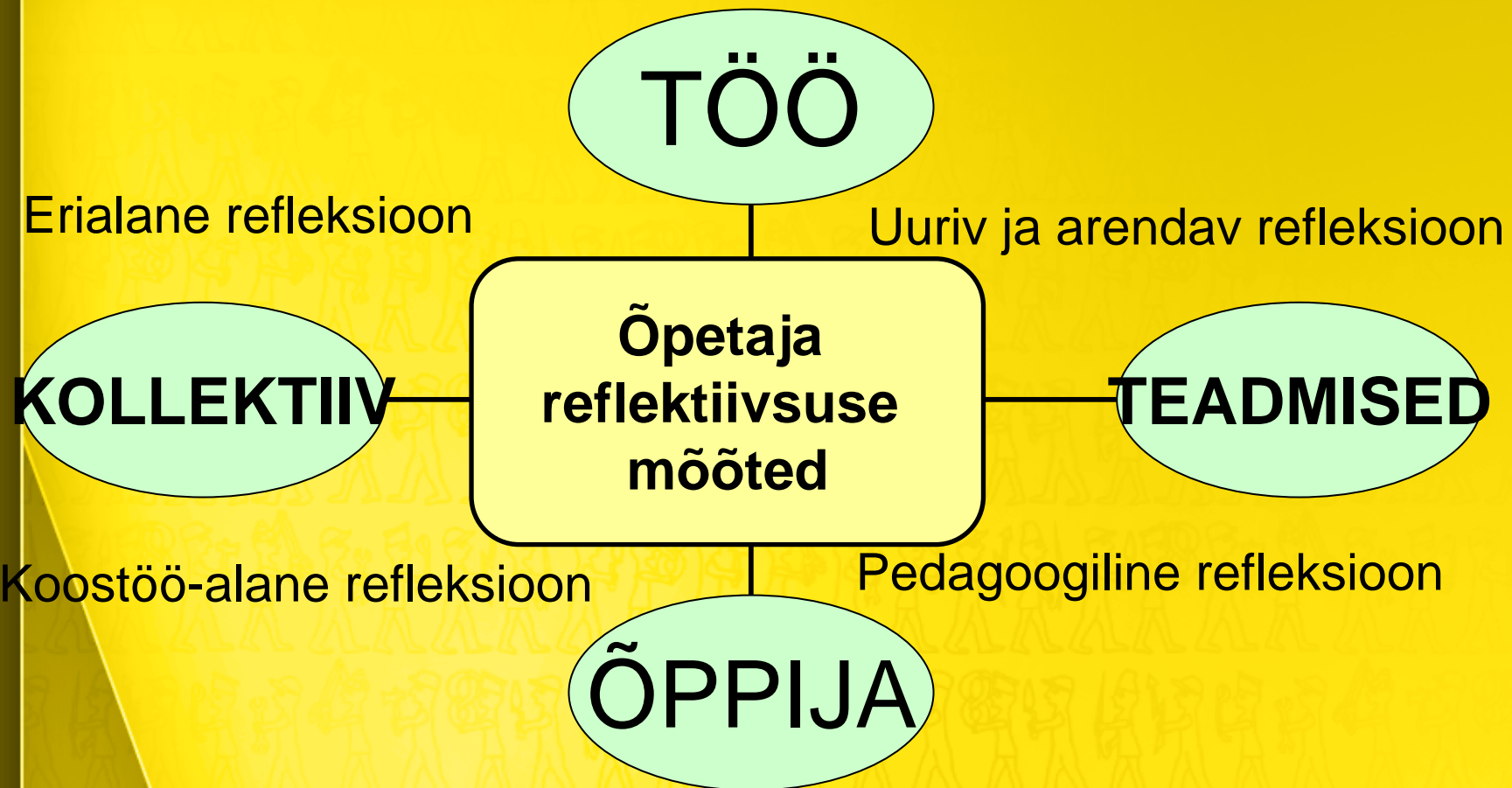
Kutseõpetaja kutsestandard

VÕIMED JA HOIAKUD

- Kõlbelisus
- Empaatiavõime
- Algatus- ja organiseerimisvõime
- Järjekindlus
- Koostöövalmidus
- Tolerantsus
- Pingetaluvus
- Vastutustunne
- Kohanemisvõime
- Erialast tulenevad võimed (näit. kõrgusetaluvus, muusikaline kuulmine jms)

• ?

Kutseõpetaja kui reflekteerija

Väärtused: koostöö ja jagamine

- Meil on ühine nägemus ja ühised põhimõtted õpetamisele.
- Õpetaja on muutuste esile kutsuja, mitte muutustega muganduja.
- Ainekava ja tundide ettevalmistamise käigus moodustub ühine varasalv = baas edasiarendamiseks
- Materjal ei õpeta kedagi ega midagi.
- Jagamine teeb rikkaks, mittejagamine vaeseks ja ületöötanuks.
- Põhimõte: **me tahame, et meil läheks hästi!**

Õpilasekeskne väärtuskasvatus kutsekoolides

- Kas väärtuskasvatus on kutsehariduses üldse oluline – mil määral? Miks?
- Milline on olukord praegu? (*Milline on meie sõnum põhikoolile?*)
- Millised on võimalused ja viisid väärtusi kutsekoolidesse tuua ja luua? Mida ja kuidas ette võtta?
- Kuidas õpilas(t)est saaks selles protsessis aktiivne alge?

Väärtuskasvatusest kutsehariduses

- Väga oluline!
  - Oskustöö on majanduse päästerõngas ja edasiarendaja.
  - Eneserefleksiooni oskus + sotsiaalsed oskused (tööle aitab diplom, aga lahti lastakse isikuomaduste põhjal!)
  - Konkurentsivõimelised EL tööjõuturul
- Sõnumid eel- ja järelastmele:
  - põhikoolile ja gümnaasiumile: kutseharidust väärtustav karjääriplaneerimine, ennastjuhtiva õppija kujundamine, kooli- ja õppimisrõõmu hoidmine
  - tööandjale: kaasvastutuse võtmine (praktika sisu, suhted töökohal, jne)
  - Praktikabaaside (riiklik) akrediteerimine

- Kutsehariduse väärtustamine
  - Kutsekoolide tegeliku hea olukorra teadvustamine ühiskonnas
  - Väärtustepõhine õppiv kool (õpilased ja personal koristajast direktorini)
  - Sotsiaalsed oskused kui iseseisva õnneliku elu eeldus
  - Kokkulepitud põhimõtted (põhinevad ühistel väärtustel)
  - Õpetaja eneserefleksioonivõime (oluline pädevus!)
- Õppija kui aktiivne alge
  - Õppeprotsessi aktiivne alge (tunnis!)
  - Õppida on mõnus!
  - Kooliellu kaasamine
  - Iseenda tundma õppimiseks võimaluste loomine